

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO
ĮSTATYMO NR. IX-517 8, 11² STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-2461(2)“ PROJEKTO
(TAP NR. 19-1097; TAIS NR. 19-6526(2))

2019-07-04 Nr. NV-1962

Vilnius

Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

Projekto tikslas – pateikti Seimui Vyriausybės išvadą – **nepritarti** Seimo narės V. Vingrienės pateiktam **įstatymo projektui, kuriuo siūloma:**

- **Panaikinti prievolę kaimo parduotuvėms dalyvauti užstato už daugkartines pakuotes ir užstato už vienkartinės pakuotes sistemose.**
- **Nustatyti, kad pakuočių pardavėjai gali neorganizuoti daugkartinių pakuočių ir (ar) vienkartinių pakuočių atliekų priėmimo, jei netoliese (ne toliau kaip 150 m atstumu miestuose, o kaimų ir miestelių vietovėse ne toliau kaip 500 m atstumu) kitas pakuočių pardavėjas organizuoja tokių pakuočių surinkimą.**
- **Praplėsti užstato už vienkartinės pakuotes sistemos administratoriaus funkcijas – skatinti, kad kiekvieno kaimo seniūnijoje veiktų bent vienas automatizuoto (nedalyvaujant žmogui) vienkartinių pakuočių priėmimo bei užstato gražinimo įrenginys.**

Dabartinė situacija:

- Gamintojai ir importuotojai privalo imti užstatą iš pakuočių pardavėjų ir jį gražinti pakuočių pardavėjams, kai šie gražina daugkartines pakuotes ir vienkartinių pakuočių atliekas.
- Pakuočių užstato sistemoje dalyvauja daugkartinės gėrimų pakuotės (kurias gamintojų ir importuotojų pageidavimu Vyriausybės nustatyta tvarka paskelbia aplinkos ministras) ir vienkartinės gėrimų pakuotės (stiklinės, plastikinės ir metalinės), kurių talpa didesnė nei 100 ml, bet mažesnė nei 3 l.
- Daugkartinių pakuočių pardavėjai privalo priimti daugkartines pakuotes ir gražinti užstatą parduotuvėse, kurių prekybos plotas viršija 90 kv. m., o vienkartinių pakuočių pardavėjai - parduotuvėse, kurių prekybos plotas viršija 300 kv. m.
- Šiuo metu nuo pareigos dalyvauti užstato sistemoje yra atleidžiami pakuočių pardavėjai, prekiaujantys miestelių ir kaimo parduotuvėse, kurių prekybos plotas neviršija 60 kv. m.

Projekto esmė – siūloma nepritarti Įstatymo projektui. Esminės priežastys:

- **Užstato sistemos turi būti efektyvios, aplinkosauginiu ir socialiniu aspektu priimtinos, todėl būtina užtikrinti pakankamą, patogiai išdėstytą pakuočių priėmimo vietų ir užstato susigrąžinimo tinklą ne tik gyvenamosiose vietovėse, bet ir miesteliuose bei kaimuose.**
- **Lengvatos kaimo parduotuvėms iš esmės yra nustatytos 2019 m. gegužės 1 d. įsigaliojusiam Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatyme (nuo pareigos dalyvauti užstato sistemose atleistos miestelių ir kaimo parduotuvės, kurių prekybos plotas neviršija 60 kv. m.).**
- Pareigos priimti pakuotes panaikinimas visoms kaimo parduotuvėms **išbalansuotų veikiančias užstato sistemas ir panaikintų kaimo vietovių gyventojams galimybę patogiai savo gyvenamoje vietovėje atiduoti pakuotes ir susigrąžinti užstatą.**
- Nėra pagrindimo kodėl siūloma nustatyti išimtį leisti neorganizuoti pakuočių priėmimo, jei ne toliau kaip 150 m atstumu miestuose, o kaimų ir miestelių vietovėse ne toliau kaip 500 m atstumu kitas pakuočių pardavėjas organizuoja tokių pakuočių surinkimą. **Būtų sudaromos prielaidos**

pakuočių pardavėjams piktnaudžiauti (skirtingai matuojant atstumą), **neaišku kaip būtų organizuojamas pakuočių priėmimas ir užstato sugražinimas, nes nenumatyta prievolė pakuočių pardavėjams susitarti**, kuris iš jų toje vietovėje vykdys pakuočių priėmimą ir užstato gražinimą, **būtų apribota vartotojų teisė pakuotes gražinti patogiose vietose** (jiems įprastoje artimiausioje parduotuvėje), **nenumatomas užstato gražinimo vartotojams mechanizmas**, kaimo parduotuvėse neorganizuojant pakuočių priėmimo **gyventojams gali tekti važiuoti į kitus kaimus (miestus) nutolusius keliolikos ar keliasdešimt kilometrų**.

- Nėra pagrindimo, kodėl panaikinamos nuostatos, reglamentuojančios pakuočių pardavėjų pareigą pakuočių priėmimą ir užstato gražinimą organizuoti prekybos vietose ar teritorijose arba arti jų, tačiau ne didesniu kaip 150 m atstumu nuo prekybos vietų, *užtikrinant tokias pačias kaip prekybos vietų darbo valandas*. **Būtų apribota vartotojų teisė jiems patogiu pardavėjų darbo laiku atiduoti pakuotes ir susigražinti užstatą**. Dėl to **sumažėtų užstato sistemų patogumas vartotojui ir tai turėtų neigiamos įtakos užstato sistemų efektyvumui**.
- Numatant „kiekvieno kaimo seniūnijoje“ automatinį priėmimą vykdyti tik vienkartinių pakuočių, **būtų nustatytos nelygiavertės sąlygos daugkartinių pakuočių atžvilgiu ir apribota teisė jas gražinti**. Be to, seniūnija gali apimti ir didesnę nei vieno kaimo teritoriją (pavyzdžiui, keleto kaimų, miestelių teritoriją).
- Siūlomu teisiniu reguliavimu užstato už vienkartinės pakuotes administratoriui suteikiama teisė skatinti, kad „kiekvieno kaimo seniūnijos“ teritorijoje veiktų bent vienas automatizuoto *vienkartinų* pakuočių atliekų priėmimo ir užstato gražinimo įrenginys. Toks teisinis reguliavimas **sudarytų galimybes piktnaudžiauti**, kad toks skatinimas apsiribotų, pavyzdžiui, vien formaliu kreipimusi į savivaldybės / seniūnijos administraciją siūlant jai pasirūpinti tokio įrenginio pastatymu.
- **Projektu siūlomi neaktualios Įstatymo redakcijos pakeitimai**.

Derinimas - Projektas suderintas su Teisingumo ministerija, Finansų ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Europos teisės departamentu, Konkurencijos taryba, Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos apsaugos departamentu, Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos verslo konfederacija, Lietuvos prekybos įmonių asociacija, kooperatine bendrove „Lietuvos kooperatyvų sąjunga“, Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo taryba, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija, VšĮ „Užstato sistemos administratorius“, VšĮ „Užstatas“, VšĮ „DESA“.

Jurbarko rajono verslininkų organizacija pritaria įstatymo projektui, todėl nepritaria nutarimo projektui.

Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – tiesiogiai neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina patikslinus Projektą pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas, prieš svarstant Vyriausybės posėdyje, aptarti tarpinstituciniame pasitarime.